

SEMANATORUL

ORGAN AL ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR DIN CALIACRA

Director I. Nedelcu

Apare sub conducerea
unui comitet

Redacția și Administrația
Școala primară No. 3—Bazargic

ABONAMENTUL
80 lei anual

O decepție

Numai trei învățători din Cameră, în afară de mine, d-nii T. Iacobescu-Cetatea Albă, Ilie Dobrian-Craiova și I. Isac-Gorj au votat contra proiectului de lege pentru reducerea salariilor, în ședința dela 15 Februarie c.

Ceilalți, patru au lipsit, unul s'a abținut, iar restul au votat pentru lege.

Nu mă feresc de a le-o spune: aceștia toți au comis un greu păcat față de învățatorime.

Au sancționat prin votul lor o lege care ciuntea din nou salariile de mizerie ale învățătorilor fără ca să fi fost înlăturată mai înainte nedreptatea cu răpirea unei părți din salariul lor legal—nedreptate ce-l apasă de cinci ani,—au aprobat o lege prin care se aplica aceiași cotă de reducere salariilor mici ca și celor mari și care—exceptând două categorii de salariați ai statului punea corpul didactic în stare de înfioritate, lucru jignitor, injust și primejdios pentru liniștea țării.

Ceeace însă e mai dureros și mai trist chiar decât faptul de a fi votat pentru lege, este aceea că își pusese rădăcinile mai înainte—aproape toți—semnătura pe o declarație, prin care se legau să voteze contra legii de nu se va ține seamă de dreptele cereri ale corpului didactic.

Dacă votând pentru lege au arătat că înțeleg să pună mărunte interese personale ori de partid de asupra interesului general al corpului din care fac parte, votând pentru, după ce făcuseră solemn legământ de a nu da aprobare unei legi, ce înseamnă pentru învățători o nouă nedreptate unită cu o mare jignire, și-au călcat și cuvântul dat.

Au dovedit astfel lipsa acceptării de caracter, ce trebuie să fie cea dintâi însușire a unui învățător, a unui educator al poporului.

A fost pentru mine o mare decepție, ca și pentru toți colegii învățători.

Și o întrebare îmi stă mereu înainte:

De ce să mai încercăm grupări parlamentare pentru apărarea drepturilor și intereselor noastre profesionale, de ce să mai alcătuim în Parlament „blocuri” ca să dăm iluzii și speranțe celor ce așteaptă dela noi solidaritate cu nevoile, suferințele și aspirațiile lor, când la cea din-

Congresul Învățătorilor din Caliacra

Duminică, 26 Februarie a. crt. s'a ținut în localul școlii primare No. 3 din Bazargic, adunarea generală extra ordinară a învățătorilor din județul Caliacra.

Deși vremea a fost rea, totuși numărul destul de mare al participanților, a dovedit odată mai mult că durerea ce apasă asupra învățătorimii e mare, și poate prea mare pentru a fi ținut seamă de oastacolul ce li-l spusese vremea de a nu participa la această adunare, unde aveau să dicte ches-tiuni ce-i frământă de-atâta vreme.

Cunoscători ai situației în care se găsește țara, au discutat cu toată calmitatea măsurile nejuste ce s'au luat împotriva lor și în urmă și-au formulat cerințele în următoarea:

MOȚIUNE

Învățătorii din județul Caliacra, întruniți în Bazargic, în adunare generală extraordinară azi 26 c., în urma desbaterilor avute, declară:

Își dă seama de situația grea în care se găsește țara, ca unii ce sunt părtași la bucuriile și durerile ei, dar nu înțeleg, ca, conducătorii ei, prin legiurile ce fac, să împartă pe cetățeni în caste de favorizați și năpăstuiți; nu înțeleg ca legile țării să fie pentru unii mumă iar pentru alții ciumă.

Învățătorimea ține ca o datorie sfântă să arate conducătorilor școlii și ai țării că, în fața situației ce li se creiază, nu vor înceta lupta, cu orice sacrificii, până nu li se va face dreptate.

În acest scop ei cer:

1). Integrarea în salariul prevăzut în legea de armonizare.

2). Gradațiile, care făcând parte integrantă din salariu, să se acorde așa cum prevede legea, ca și până acum.

3). Să se plătescă sporurile de salariu convenite pe baza examenelor de definitivare și înaintare.

4). Achitarea imediată a salariilor restante, fie în bani fie în bonuri cu care să putem achita datoriile către stat, comună ori județ, de orice natură ar fi, cum și plata lotului de împroprietărire.

5). Primesc, ca o jertfă pentru țară, reducerea salariului pe trimestrul Ianuarie, numai după ce

tâi bătaie de vânt blocul se dovedește movilă de nisip, ale cărui fire sunt risipite fără nici o sforțare în toate părțile?

(Curentul)

D. V. Țoni

vor fi reintegrați în drepturile prevăzute în legea de armonizare și cer cu toată inzistența ca salariile până la 3000. lei să fie scutite de orice reducere, iar pentru salariile mai mari să se aplice o cotă progresivă. Cota de reducere să fie aceeași în toată țara, atât la țara cât și la oraș.

6). Protestează cu toată indignarea contra măsurii de a se desființa ori suspenda posturile din învățământul primar; măsură care lovește pe de-o parte în interesele de culturalizare a maselor iar pe de altă parte în numărul destul de mare al normaliştilor rămași fără posturi.

7). Cer comiteului central convocarea unui congres extraordi-

nar, ca o protestare contra nelegiuirilor îndreptate contra școlii primare, iar dacă cei ce trebuie să audă rămân și de astă dată surzi la necazurile și nevoile școlii poporului și a dascălimel, cer greva generală.

8). Învățătorimea dela granița de Sud a țării, care se sbate în mizerie materială din cauza conducătorilor țării și în alta de ordin moral din cauza populației de origine streină, își exprimă toată încrederea în conducerea asociației pe deoparte, iar pe de alta înfierează cu toată energia purtarea COADELOR DE TOPOR ce și-au vândut drepturile lor și al fraților lor de suferință pentru un blid de linte, votând legea mai mult decât neomenească a reducerilor și cer cu toată inzistența excluderea lor din sânul asociației.

Pony

Vorbe fără tâlc

„Voi să-mi fiți apostolii către copii, favoriții zeilor și-ai oamenilor, moștenitorii viitori ai Paradisului pământesc și ceresc.

Voi să-i primiți cu dragoste, să-i învățați cu pricepere și să-i povățuiți cu înțelepciune.

Numai să voiți!”

Cu drept cuvânt le urăm sănătatea și puterea lui Hercule, însuflețirea lui Pestalotzi, știința lui Leibnitz, înțelepciunea lui Socrate, iubirea lui Hristos, etc. etc... pentru că învățătorilor le sunt încredințați moștenitorii cerului și ai pământului.”

Așa spunea Diesterveg învățătorilor germani.

Nu s'a născut nici un Diesterveg la noi până acum ca să îndemne sau să povățuiască pe învățătorii noștri.

Tradusă. zisa lui, pe românește, ar fi: „voi să-mi fiți apostoli către copii și popor”...., nefavoriți ai zeilor, dar, iubiți ai oamenilor. Va urăm vouă învățători

români, toate cele de mai sus, plus bogăția lui Lazar...

Să-i primiți cu dragoste, să-i învățați cu pricepere și să-i povățuiți cu înțelepciune...

Numai să voiți, pentru că toate se vor îndrepta, fiindcă învățătorilor le sunt încredințate comorile țării, ale pământului și paradisului ceresc, pentru a mântui țara. Nu numai să voiască, dar să și poată.

Ei sunt *alfa și omega*; de bastonul lor se leagă speranța trecerii din țara Babilonului, prin sacrificiul lor și numai al lor, se va face salvarea dela înecăciune, iar de nu...

— Voi veți fi răspunzători de dezastrul în care va cădea țara” (desbaterile parlamentare din 12 II 1933).

Erous Pacientus

Învățător cu titlu
(cobai muribund)
cu valente reale de aur
din vremuri de altădată

Se poate trăi cu 2099 lei pe lună??

După avalanșa curbelor de sacrificiu năpustite asupra lefurilor funcționarilor publici pentru salvarea nației, învățătorii cu titlul provizoriu a rămas cu un salariu de 2099 lei lunar.

Majoritatea învățătorilor, dacă nu mai sunt în acest grad, căci și-au dat examenul de definitivare, de înaintare, au adăugat la vechimea lor diverse gradații, sunt retri-

buiți tot cu 2099.

Pentru că nu ni s'a mai plătit nici un spor. Nici sporul dela grad, la grad. Nici sporul de vechime. Nici sporul de merit. Toate drepturile noastre legale cucerite prin muncă, prin examene, prin sacrificii, prin abnegațiune, prin idealism, au rămas de izbeliște.

(urmare in pag. 2-a)

Am rămas un fel de iloți, de robi tâmpiți cari suntem uitați în bezna infectă a satelor, unde suntem siliți să muncim din greu sub biciuirea tuturor suferințelor și a tuturor umilințelor maginabile.

Am rămas un fel de câini nemernici, hrăniți cu resturile bugetare ale tuturor Madgearilor și Argetoienilor. Imense burți osânzose, înlăuntrul cărora se digeră întreg aurul acestei țări, fără nici o răspundere.

Învățătorii, aceste albine ale sufletului colectiv sunt ținuți cu muștiucul foamei în fălci, pe când miniștrii noștri și nesfârșita armată de subsecretari de state se îngrașe anost.

Cheltuesc din belșug și se lăfăesc în cel mai desgustător lux, care sfidează durerea suflelor noastre slăbite în necaz și suferință.

Misionarii noștri cari se duc să ne târguiască mizeria în occident, cheltuesc din bani țării fără milă.

Unul care tratează la Paris reducerea cuponului, a luat cu sine, și nevasta și cumnata.

Altul și-a luat pe lângă nevasta plozi și căței... ce credeți??

Și-a luat bucătăreasa...

Nu poate omul să mănânce gătit franțuzește și în afară de îmbrățișerile simandicoasei sale soții.

Și amândoi, ce erau și cine erau înainte de 1928??

Unul, un biet avocat, țigan, de la Obor. Un chibit vagabond și desiculț al clubului politic, unde ofica baliverm visternicul de astăzi.

Iar celălalt un sărman pelerin al visurilor nocturne pe Calea Victoriei, tovarăș al polițianului la care se abona pentru "chiștoc" și eëshwartz". Și cât credeți că cheltuesc pe zi din banii anemicului nostru buget??

Câte 25.000 lei de căciulă, adică de familie. Prin urmare, mai mult decât un învățător pe an.

Și când te gândești că d-l Madgearu făcea socoteala că ne ajung nouă 2099 lei că a găsit dânsul o justificare.

Prea ne-a fost sporit leafa în decursul anilor!

Ce murdară justificare!.. Ce cini-că sfidare!

Ca și cum noi nu știm că dânsul dă subvenții prietenilor politici și acelor „Cavaleri ai nopții“, din bugetul statului, zeci și sute de mii lei..

Voiu scrie curând despre aceasta și voi zgudui suferința colegilor prin desvelirea putregaiului care există în sufletul călăului ce ne trimite la moarte prin inaniție.

Și acum spre a dovedi opiniei publice că noi învățătorii murim de foame, să facem o mică socoteală:

Majoritatea învățătorilor retribuiți cu 2099 lei, cumpără pâinea. Ei nu au posibilitatea s'o facă.

Nu au oamenii recoltă în câmp și nici mijloace de muncă

Învățământul nostru rural e prost organizat. E un învățământ formal, teoretic. Învățătorul este ținut în clasă, de o programă sterpă și aridă.

El nu poate produce nimic. Foarte rare sunt cazurile când are și o gospodărie cu rendement.

Cei cari au, sunt acei norocoși

cari au apucat vremea bună a „cooperatiei“ și a „băncilor populare“.

Ceilalți, cari formează majoritatea, cumpără totul în bani.

Prin urmare, învățătorul cu 2099 lei plătește pe zi o pâine care face 10 lei.

Chiria în orice sătuc nenorocit, costă 300 lei. Mâncarea îl mai costă încă 800 lei. Spălatul, lemnele, transporturile la cercul cultural, la delegatul cu leafa, cheltueala cu aducerea lefei de gelegat, toate acestea se ridică la 600 lei lunar.

În total se ridică la 2000 lei.

Mai rămân 99 lei, pentru îmbrăcăminte, încălțăminte, lingerie, tutun și hrana intelectuală a omului determinat de misiunea sa, de a purta făclia sacră a culturii și a educației masei rurale.

Cu ce va putea acest om să alimenteze resursele sale sufletești spre a trezi în mase interesul pentru viața cea vie și organizată a progresului social??

In pas cu vremea considerațiuni generale

Prin însăși misiunea sa, învățătorul este nevoit să nu rămână strein de nici o problemă ce agită lumea științifică sau pasionează masele opiniei publice.

Nu de a o urmări ca specialist, ci de a o prinde în liniile sale esențiale, de a sesiza aportul de noutate pe care îl aduce și de a aprecia în ce măsură poate îmbogăți patrimoniul nostru de cultură generală.

Mai departe, putem studia aceste idei, curente, ori evenimente noi, din punct de vedere al înrâurii ce exercită ori eventual ar putea exercita asupra vieții noastre didactice și sub acest aspect, e necesar a li se acorda cea mai deosebită atenție și cea mai largă discuție și publicitate.

Ideia și curente sociale, cercetările științifice și experimentele de laborator, urmează un proces de evoluție atât de rapid, ducând uneori la concluziuni atât de contradictorii cu adevărurile curente, încât ignorându-le, riscăm de a rămâne niște orierați îmbătrâniți într-o rutină mioapă și pedantă. Și nimic nu e mai discordant, mai anacronic și mai dizolant — pentru oricine desigur — decât o mentalitate învechită, un bigotism exclusivist, în mijlocul acestui vârtej de transformări adânci și înorii perpetue, ce-și urmează vertiginos cursul, peste voința noastră și dincolo de noi.

Tot ce putem face e ca, urmând aceeași linie progresivă a ființei noastre, să înțelegem glasul vremii și să ne acomodăm ei.

Impotrivindu-ne, însemnează a împiedica desfășurarea morală a unor legi naturale inflexibile; iar drept consecință, rămânând noi însuși în afara progresului general.

De unde urmează, că pentru a te indentifica cu conștiința unei epoci, pentru a-i însuși în chip desăvârșit aspirațiile, trebuie, după o lapidară expresie goteheniană, — „să te pătrunzi de toată știința și

Cu 10-20 lei pe lună, d-le Madgearu??

Cu 10-20 lei pe lună, putem noi lupta cu apocalipsul satelor??

Cu 10-20 lei pe lună, fără de haine, fără chete și hrăniți mai rău decât dobitoacele, putem noi să ținem în sufletul colectiv al satelor, trează, ideea morală a echilibrului social, a muncii și a ordinei??

Cu 10-20 lei, suma pe care orice neisprăvit politician, o aruncă în beridere ultimului ușier și chelner care salută slugarnic asemenea saltimbancilor senili și mulțumiți de orice resturi??

Iată, realitatea. Votați bugetul domnilor politicieni și lăsați pe învățător să scuipe flegma scârbei lor, pe piatra aruncată de voi, pe mormântul școalei.

Dar să știți că aceia va fi funerara piatră a nației noastre.

Jana Popea
Învățătoare-București

datoriri multiple și în afară acestei ocupațiuni.

În acest caz, forțamente, el trebuie să-și extindă orizontul preocupărilor și informațiilor culturale, spre a corespunde nouilor obligațiuni.

În mijlocul valurilor furioase ale unei adânci crize morale și economice, învățătorul —pivotal cultural și centru spiritual al satului— este chemat să contribuie în cel mai înalt grad, la rezolvarea tuturor problemelor ce se impun timpului nostru.

El trebuie —după cum spunea d-l ministru D. Gusti— „încadrat cu toată hotărârea, între puterile cele mai active ale societății românești“. Căci în angrenajul vieții noastre de stat, una din problemele capitale ce interesează pe orice om de răspundere, este problema culturală. Iar în cadrul acestui deziderat, pentru învățător, cea dintâi preocupare, trebuie să fie pregătirea lor cât mai temeinică în vederea acestei înalte realizări.

Reiese clar, prin urmare, necesitatea unei serioase culturi enciclopedice, menită a da învățătorului posibilitatea de a se orienta precis în orice situațiune l'ar pune chemarea și îndatoririle sale. După această sumară expunere de motive, deoarece chestiunea comportă o mai amplă discuțiune, precum și o precizare practică, vom continua într'un număr viitor.

Nic. Badea

Un răspuns

Intr'o foiță de ziar cu nume foarte frumos, un domn anonim, pretins învățător, aruncă boabe din sufletul lui otrăvit, ziarului „Semănătorul“.

Și ca argument ia frânturi din două articole din ziar, apărut acum trei sau patru luni, plângându-se președintelui asociației învățătoarești, să nu mai lase să se publice astfel de articole și dacă se publică să se scrie pe pagina a treia unde nu se citește, sau pe pagina a IV-a a începătorilor de ziaristică.

La ziarul nostru toate paginile tipărite, au aceeași însemnătate fiindcă sunt scrise de oameni competenți și nu de analfabeți.

În ceea ce privește subsemnatul a scris nu numai un articol sau două; dar când a lipsii materialul, și câte trei și chiar patru articole la un număr și asta am făcut-o fără nici o pretenție, ci numai ca ziarul să apară. Ziarul este al asociației și am spus în articolele precedente că nu-i de polemică, ci de luptă și apărare a învățătorilor din Caliacra.

Celui bălos, care nici nu voim să gândim că ar fi învățător, îi spunem: Balele tale nu ne ating și nici nu ne coborim în mocirla de ziaristică degrandantă. Citește chestiuni de educație fiindcă îți lipsește: bunul simț și ești de rea credință.

Noi, colaboratorii ziarului „Semănătorul“, muncim și scriem după puterile noastre căci, „câinii latră și caravana trece“.

Ilie Nedelcu
Învățător-Bazargic

cultura veacului tău“. Adevăr incontestabil, întru cât numai lucrând astfel, vom putea contribui la propria perfecțiune a ființei noastre și la propășirea sigură a organizmului social în mijlocul căruia activăm.

Afirmățiunea de mai sus, firește, comportă rezerva că nu vom putea — și mai cu seamă toți — să-i înfăptuim pe deplin cuprinsul, dar cu orice preț, această nobilă tendință nu trebuie să ne părăsească în nici o clipă a vieții.

Căci fiecare sfortare nu e sortită niciodată zădărniceii, ci încetul cu încetul, printr'un fenomen de coeziune, tainică, se capitalizează, transformându-se în resorturi puternice de energie creatoare, ce împing indivizii cași colectivitățile, pe scara ascensiunii și desăvârșirii.

Transpunându-ne pe terenul didactic și pedagogic, problema dovedește aceeași mare însemnătate.

Numai o cultură profesională solidă, dublată de cele mai perfecte metode și triplată de cel mai desinteresat entuziasm pentru propășirea poporului, ne poate ridica la rolul pe care-l cer educatorului exigențele culturale ale vremii actuale.

E suficient atât? O critică severă ne dovedește contrariul. Se evidențiază deci, importanța culturii generale, paralel cu cultura didactică. Fără cea dintâi, cea de a doua este lipsită de cadrul de orientare.

Cultura noastră profesională este abia un fragment din vasta cultură universală și că, cu cât vom pătrunde mai adânc întregul, cu atât vom înțelege mai bine partea.

Cultură generală este auxiliarul cel mai prețios pe cărările din nemărginitul câmp al educației.

Vom evita astfel riscul greșelilor și căderea în unilateralitate.

Prin necesitate, învățătorul fiind pendinte de societatea în care trăește, el nu aparține exclusiv carierei sale, ci are relații și în-

Gazda Norocului

(Colegilor mei dascăli)

A fost odată ori n'a fost
Ori eu am fost visat,
Norocul și cu Sf. Petre
Treceau din sat în în sat

S'ajunși în satul nu știu care,
La umbra școlăi-a poposit
Ș-au odihnit drumeții bine
Ș'apoi la drum lung au pornit...

Pe drum norocul cercetându-și
Ceaslovu 'n care avea scrise
Toate căsuțele din lume
La umbra căror odihnișe,

Și-aduse-aminte iar de școală
Și lui Săn Petru a strigat:
"O Sfinte, am uitat plaivasul
La școala unde eri am stat.

Cu ce să'nsemn deaci'nainte
Căsuțele din drumul lung?
De ciudă îmi ard tâmpetele mele
Și-mi vine ca să plâng.

Căci cine știe în ce mână
Plaivasul meu o fi trecând
Și cine știe ce prăpăstii
In cartea vieții o fi scriind".

"O haide, lasă, nu-i nimic"
Săn-Petru a zis Norocului
Și-au pornit din nou la drum
Spre Sfântă cas-a Domnului.

Iar mâna'n care încăpuse
Plaivasul fermecat
A scris trei vorbe, numai trei:
„Fii Doamne bine cuvântat“

Ș'apoi se duse la icoană
Și cu metanii s'a rugat
Și-a așezat frumos plaivasul
Și sărutându-l a plecat.

S'a dus apoi pribeag prin lume
Și ori ce'n lume a încercat
Îi izbutea și mulțumit
Striga „Fii Doamne bine-
cuvântat“

Venit-a timpul când cerea
Să fie el statornicit
Tocmai la școala un-Săn-Petru
Cu norocu-a poposit.

O lună, două, ori un an,
Povestea nu ne spune
Cât stat-a el fără să știe
Ce este rău sau bine.

Dar iată într'o dimineață
Când somnul e mai dulce'n zori
Îi bat la ușă, îi bat tare
Doi gârbovi călători

Era Norocul și Săn Petru
Ce'n lume iar pornise
Și regăsind iar școala unde
Odată poposise,

S'au prefăcut în călători
Bătrâni și fără rost
Și s'au oprit din nou să ceară
De astă dată adăpost.

„Mă rog cinstită plecăciune.
„Suntem bătrâni, lipsiți de rost
„Am vrea aicea lângă școală
„O leacă de adăpost“

„Cu toată voia bună, zise,
„Bătrânilor v'adăpostiți
„Și făr'să am vre-o supărare
„Zic fiți bine veniți.

„O Sfinte, a zis atunci Norocul
Aici voi sta să poposesc.
N'o să te superi că'nainte
Nu voiu să mai pornesc“

De stai aici, ori de pornești
Norocule cu mine
E voia ta, dar să îți minte
Amaru-i după tine.

De cele spuse de Săn Petru
Privea Norocu'n gândurat
Și p'un perete zări scris:
„Fii Doamne binecuvântat“

Tresare ca mușcat de șarpe
Și nu știu de n'a fișat,
Recunoscuse urmă fină
Dela Plaivasul fermecat.

Se duce'n casă și întreabă
Cu tremur dulce'n glasul său:
„Mai anțerț când trecui p'aicea
Eu am pierdut plaivasul meu.

„Te rog fii bun și să mi-l dai
„Dacă la tine s'a afla
„Cașa-i porunca de la Domnul:
„Ori ce-ai găsi nu pitula“

Ba uite-l colo la icoană
E'ntreg așa cum l-ai lăsat
Eu scris-am trei cuvinte doar
Fii Doamne binecuvântat“

Îi mulțumi frumos Norocul
Și'n grabă mare a pornit
Fără să-și întoarcă fața
Și lângă școală s'a oprit,

Și-a scris așa sus pe perete:
„Eu sunt, ce sunt și dela mine
„Nu-ți pot lăsa de cât atât
„Să faci tuturor bine.

„Să fii de-apururi răbdător
„Să duci al vieți foc
„Și când fi-e viața mai amară
„Gândește-te c'ai fost odată
Gazdă la Noroc“

Ș'a pornit la drum Norocul
Sat cu sat semnând mereu
Pân s'ajungă pe Săn Petru,
Tot trecea'n ceaslovul său

Tânărul de-odinioară
Iată-l om în toată firea..
El făcea tuturor bine
Răbdând vâpaia și focul
Patimilor înăscute
Așa cum a zis Norocul

De răbdarea lui în urmă
Toți ai lui și-au ținut joc
Și-l înecăjeau amarnic
C'a fost gazdă la Noroc

Și-amărât de-așa ocară
Zile'n tregi, ori poate luni
A ajuns din om de treabă
Intr'o casă de nebuni.

Și cântând își ducea mâna
Peste inimă, cu joc
Și striga c'a fost odată
Gazdă bună la noroc

„O noroc, noroc, noroc,
De te-ai prinde îți dau joc
Ori te'ngrop colea sub brazdă
Ca să știi că ți-am fost gazdă“

Intr'o dimineață însă,
Ne'n grijă de-ai lui de loc
Și-a dat ultima suflare
Cel ce-a fost odinioară
Gazdă la Noroc.

24 II 933

Preot Zăinescu

Noapte de Iarnă

(clișeu)

E iarnă. Prin geroasa noapte
Sinitru, lung, șueră vântul
Copacii tremură'n mișcare
Un iad se pare că-i pământul

Moș Crivăț spulberă zăpada,
Ducând troene lungi cât anii
In depărtare urlă lupul,
Trezind în minte gânduri strănii.

Se pare că-i sfârșitul lumii.
Că Universul tot se darmă.
Un ultim cânt de epopee.
Tărta pare că se sfarmă.

Const. Stroe-Dobrogeanul

Sufletul unei generații.

Eminescu, Coșbuc, Vlahuță, Delavrancea-Goga

Se cuvine, să ne reîntoarcem cu gândul o clipă la vremurile trecute, pentruca din strădaniile de atunci, să desprindem câteva învățături, pentru zilele noastre de mizerie și de materialism rușinos. Problemele cu toate atributele lor logice, probleme ce a frământat sufletul generației de care pomenim să le punem în lumina realizărilor, desfășurate sub ochii noștri și să putem astfel vedea, adevărata lor valoare și însemnătate...

Dacă nu e o obsesie, pentru toți, acel Eminescu, ar trebui să fie! el este, doar, icoana și îndreptarul unei epoci, integrală a sufletului românesc.

Și e de ajuns să pomenim azi numai de scrierile sale politice, ce, de bună seamă, cunștituesc cea mai categorică evanghelie a românismului. E mult de când le-am văzut și revăzut, dar și azi, parcă văd de-asupra capului, împletiturile acelea defulgere, care sunt, vorbele și stilul său...

Și numai departe, Coșbuc/omului, căruia i-a vorbit ca din adâncuri, durerea fraților lăsați în ardeal, unde, sergentul cu pene de cocoș la pălărie, venea sărbătoarea, să smulgă tricolorul din cosița fetelor dela horă. Și el a pus, mai presus de toate, dragostea de neam, ale cărui dureri și bucurii, le-a plâns și le-a cântat, atât de frumos și de românește în versurile sale. Cu scrisul și cu fapta lor, am pus o piatră la edificiul marelui al României-Mari.

Și nu e mic numărul acestor otrăviți de lumină: I. L. Carageale, Vlahuță, Delavrancea etc...

Literatura rămânească, în special genul dramatic—n'a avut până acum, un spirit mai ascuțit, o inteligență mai vie și un așa de fin satiric, ca I. L. Carageale. Lângă el, acel psalmist al tăcerii și acel cald iubitor de oameni; Vlahuță, despre care altădată spuneam: tot aci-că a fost omul care a în-

teles din plin, ecourile simfonice dumnezeiești a iubirii. Și, în fine, Delavrancea patriotul înflăcărat, care spunea că „Ardealul fără vechiul regat și vice-versa—e o absurditate geografică“ și că, „suntem tot una, carpații ne sunt șira spinării“. Acestea, toate, spuse atunci, în preajma încăierării universale, când începuse a miroși a praf de pușcă și când toate, surprizele neplăcute, nu erau excluse.

Animați de un ideal, pe care l-au servit fiecare în felul său, ei n'au cunoscut înfrângere, chiar atunci, când mizeriile de tot soiul, pe unii i-au dus prea devreme în lumea cealaltă, deunde nimeni nu se mai întoarce.

Din pleiada aceasta de apostoli și de sacrificai, unul singur mai dăinuiește, singur a rămas să cărpească la haina vremii: D-l Octavian Goga. Naționalismul său intransigent și înflăcăratul său temperament, l'au cunoscut toți și cu el, încă, stăruie să dea un îndreptar rătăcirilor de azi. Pamfletar al unei idei mari, el a ridicat sufletul scrisului de gazetă. E mândria generației ce să succedă; a fost idolul tinerimii studioase, înainte și imediat după războiu.

Îmi permit a reproduce, din memorie, spusele sale, adresate studențimei dela Cluj: „deaceia, d-lor studenți, scuturați praful după cărți eșiți la larg! Lăsați bătrânilor comoara înțelepciunii; ei sunt creerii acestui neam, iar D-v pumnul care trebuie să lovească, dacă nu vrea să moară“!.

* * *

Și, apoi toți, s'au dus pe-acelaș drum!.. Ne-au lăsat o podoabă, ce cu mult se prețuește: abnegațiunea și devotamentul cu care au păstrat și întreținut, tot ce este al nostru. De-și n'au fost profesori și n'au avut catedră, sunt dintre marii

(continuare pe pag. 4-a)

Politica școlară înainte și după război

— Conferința d-lui prof. dr. C. Angelescu —

D. prof. dr. C. Angelescu, fost ministru, a conferențiat ieri la cercul de studii al partidului liberal despre politica noastră școlară.

Înainte de război, școala românească a avut 4 epoci.

Epoca slavonismului, care a durat până pe la 1654. În acest timp, aproape întreaga noastră cultură era îmbrăcată în haina slavonă. Aveam atunci 2 școli, una înființată de Tamblac la 1401, alta, Academia din Cotnari a lui Despot Vodă.

În epoca următoare, care ține până la 1821, predomină cultura grecească. Ea n'a fost însă introdusă de fanarioți, cum s'a crezut multă vreme, ci cu mult înainte, câmp domni închinând mânăstirile noastre celor din Grecia, au venit de acolo călugări cari să le administreze introducând totodată cultura grecească. Atunci au ființat 2 academii, una a lui Vasile Lupu, în Moldova, alta a lui Cantacuzino, în Muntenia.

După 1821, dată care marchează o nouă epocă atât în istoria cât și a școlii noastre, avem o însemnată mișcare culturală națională în frunte cu Gh. Lazăr și Asachi, cari au întemeiat școli românești. La 1832, regulamentul organic a trecut școlile domnești asupra statului, a introdus ca limbă de predare limba română și a înființat Eforia școalelor, care a jucat un rol atât de important în viața școlilor noastre.

Cu organizarea temeinică pe care Krețulescu a dat-o școlii române, la 1863, începe epoca a patra.

În acest timp s'au înființat universitățile de Iași [1860] și București [1864] iar școala a putut propăși datorită miniștrilor destoinici ca P. Poni, Take Ionescu, D. Sturza, etc.

La 1897 a venit în capul ministerului instrucțiunii Spiru Haret, care având o cultură temeinică, o putere de muncă și un spirit metodic neîntrecut, o dat școlii un mare avânt și i-a imprimat un caracter naționalist și democratic, el având mare speranță în energiile aflate în mijlocul țărănilor.

Și e regretabil că se mai găsec și acum oameni cari să creadă că țărănul ebuie să învețe puțin și să rămână la coar-nele plugului, sau eari propun o diferențiere a învățământului urban de cel rural.

Haret, în cei 10 ani cât a con-

duc ministerul instrucțiunii, între 1897 și 1910, a înființat 1000 de școli noi, ridicând procentul știutorilor de carte, de la 15—20% la 40%.

El a dat o mare extensiune și învățământului profesional, până atunci aproape inexistent.

După război, la 1919, s'a adunat la Casa școalelor o comisiune compusă din reprezentanți ai tuturor provinciilor, și a trasat programul școlar, care a fost aplicat de toate guvernele liberale până la 1928.

Situația învățământului era dezastruoasă, din cauza războiului. În Ardeal, aproape toate școlile românești fuseseră desființate; erau 4 licee românești la 4 mil. loc., pe când ungurii aveau 50 de licee la 1.200.000 locuitori.

Erau 40% analfabeți în vechiul Regat și Ardeal, 60% în Bucovina și 94% în Basarabia.

Am început atunci, — a spus d-sa — o politica de construire de școli, punând în lucru 7000 de școli, dintre cari, aproape 1000, pe cari n'am avut timp să le terminăm, au fost lăsate de guvernele următoare, să se prăbușească.

Mi s'a reproșat că am făcut prea multe școli. Nu numai că nu-i așa, dar ce am făcut eu, nu era decât a început, căci mai erau multe de făcut.

Prin legea învățământului primar din 1924, am introdus obligativitatea învățământului. Am mai introdus învățământul complementar, după modelul celui din America, el fiind o complectare a învățământului primar, mai ales cu scopul de a da buni gospodari. El era frecventat de 360.000 copii; erau 7300 de școli și 2000 de ateliere. S'a organizat și învățământul adulților, înființat sub Haret.

Aveam în 1928, 105 școli normale, cu 25.000 elevi, 188 licee și 161 gimnazii. Erau 120.000 de bursieri cărora li se dădeau 80 de milioane, dintre cari 50 mil. erau dați după dorința expresă a lui Vintilă Brătianu.

Ce au făcut guvernele următoare și în special național țărăniștii?

Au desființat învățământul complementar și al adulților, au revocat dispoziția pe care o dădusem eu, ca în regiunile minoritare să se trimită învățători din Vechiul Regat, au desființat 79 școli normale, din 105 câte erau, pretinzând că nu mai e nevoie de învățători, căci sunt prea mulți. În realitate, situația stă cu totul altfel. La o populație de 3 milioane de copii, socotind la cel mult 40 de copii un învățător, avem nevoie de 80.000 de învățători. Or, noi n'avem de cât 40.000, iar școlile normale nu pot acoperi măcar golul lăsat de cei morți și pensionați.

Dacă avem învățători eari n'au

Activitatea practică

Însemnătatea legăturii dintre idee și acțiune ar forma un subiect mult mai larg. Mă refer aci, pe cât îmi stă în putință a arăta rolul activității practice, privind latura morală - caracterul.

Copilul ca să poată trece de la idee la faptă, trebuie să-i dăm posibilitatea de a se manifesta, considerându-l ca ființă activă, care să nu se mulțumească a depozita o sumă de idei auzite de la învățător sau cetite, ci să caute prin experimente proprii, să clarifice mai bine și să aplice ceea ce a învățat. În modul acesta vom putea vedea starea de funcționare a mecanismului voluntar care se va întări și perfecționa și mai mult, prin punerea în lucru și a imaginilor kinestetice atât de necesare în formarea deprinderilor a caracterului.

Caractere energice, tari, nu vor fi, decât acolo unde s'a făcut în destul legătura între ideie și faptă, voință și putință și la acest rezultat nu vom putea ajunge atâta timp cât nu vom părăsi școala vorbelor uscate și nu vom da și activității practice adevărata valoare ce i se cuvine bine înțeles — subordonată activității teoretice. Școala va fi pusă în legătură cu arta, principiile ei adoptate realității, știința cu activitatea, deci ne vom gândi și la grădinele, atelierele, laboratoarele școlii și la orice activitate de acest fel ce exteriorizează și pune în lucru mecanismul voluntar. De frică de a nu cădea în pur utilitarism, vom nota că activitatea practică, VA FI TOLERATA atât cât servește la realizarea aceluiaș scop, pe care îl urmărește educația intelectuală și morală.

Să vedem întrucât munca practică poate fi un mijloc educativ.

a) Tranziția de la joc la muncă serioasă se poate face f. ușor prin act. practică, în grădină, atelier, laborator, etc. Stimulăm activitatea spontană a elevului, ajutăm la dezvoltarea forțelor individuale, dacă la studiul teoretic al animalelor și plantelor, adăugăm cercetarea, cultivarea și îngrijirea lor, dacă îl vom provoca să construiască el însuși unele obiecte cunoscute sau multe de care are nevoie. Împlinim în acest mod toate elementele actului de voință — idee, faptă și sentimentul.

b) Contactul cu lumea reală. Tot se mai cere și astăzi, deși a trecut atâta vreme „Realitatea să înlocuiască cartea“.

pösturi, remediul trebuie căutat în alt loc. Trebuie să reintroducem obligativitatea învățământului primar, sub sancțiuni severe, căci în București și împrejurimi, aproape jumătate din copii nu merg la școală, iar în Basarabia situația este cu adevărat nenorocită. Și controlul nu există nicăeri.

S'au desființat licee, pentru economii bugetare, încât am ajuns să fim cu mult în urma minorităților săsești și ungurești.

(Universul)

Noțiunile câștigate direct sunt mult mai clare, mai precise, Nu este chiar bine a obișnui pe copil să creadă orbește în carte sau ceace îi spune învățătorul, fără o verificare proprie atât cât este cu putință, pentruca mai târziu să nu dea crezare oricui și la orice, să creadă orice, bârfeală de cafea sau să interpreteze în mod fals.

c) Prin activitatea practică se clarifică diferite noțiuni se controlează pe sine și ptunm să-l controlăm și noi mai bine. Construcția unui aparat (fizic) dă elevului claritatea legii. La geografie reproducerea plastică a terenului. Povestim un basm. Putem cere să deseneze, să modeleze, acestea servind deci și ca mijloc de exprimare pentru ceicari nu pot face aceasta. Mai ales pentru copiii de aici, unde exprimarea este așa de greoaie. Este cel mai rău obicei — mai ales aici — ca învățătorul să vorbească mult. Elevii vor da acestui fel de învățător, cea mai naturală pedeapsă, ca la sfârșitul anului să tacă, fiindcă n'a fost lăsat să vorbească el. Orice ar putea spune elevul va fi lăsat, el, învățătorul numai dirijind.

d) Activitatea practică dezvoltă virtuțile. Activitatea proprie, răbdarea, ordinea, prudența, atenția etc. dar mai ales încrederea elevului în eul său bazată pe sentimentul izbânzii al PUTINTEI, de a face ceva, de a lucra cu folos își are rezidiul tot în activitatea practică. Rezultatele muncii intelectuale le putem constata mai cu greu, pe câtă vreme el-copilul va simți imediat bucurie la prima vedere a semănței sale semănată și încolțită sau urmărirea până la sfârșit a acțiunilor sale al căror rezultat îl urmăresc cu toată curiozitatea.

Munca practică are și o importanță morală socială, întrucât pe deoparte stabilește raporturi prietenești între elevi și aceștia și profesor, căci fiecare are nevoie de ajutorul celorlalți colegi și de la muririle profesorului. Insuflă elevului respect, fără de toate clasele sociale. Copiii de oraș nu vor mai trata cu indiferența specifică lor pe copiii de țară, însuflând în genere respect față de toate clasele sociale, pentrucă fiecare va ști să valoreze munca.

Prin activitatea practică elevul (copilul) va cunoaște utilitatea lucrurilor. Natura a stimulat mai întâiu voința și apoi intelectul. Înainte de a cerceta și înțelege legile naturii, omul a fost nevoit să lupte pentru conservarea lui să-și procure hrana, îmbrăcăminte și locuință etc. Elevul va constata din propria-i experiență — prin fapte — cum se produc și cum se pot utiliza diversele lucruri și fapte din natură, întărindu-și tot deodată prin libertate — disciplină.

Valoarea acțiunii practice va mai putea fi discutată și în jurul formațiilor sociale sat și oraș și adaptarea școlii acestora, dar în numărul viitor.

Ilie N. Cojanu

Baia-Bunara
Callac

9 II 1933

(urmăre din pag. 3-a)
educatori ai spiritului românesc și îndreptare pentru toate vremurile, viitoare lor.

Au fost, după cum spune însăși Coșbuc: „suflet în sufletul neamului lor“.

R. Sandu